

Nà Lyngwiar Dpei i Mei

Streamlet Dkhar

2008

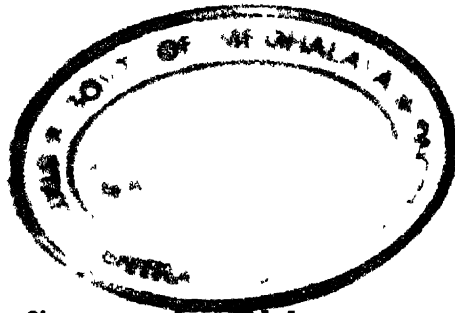
Acc. No. 407/AC
Class No 895.93.D.11.LYN
Author Dikhar. S.
Title Na Lyngwiar Dpei
Amoi

Acc. No. 407/AC
STATE CENTRAL LIBRARY
GOVERNMENT OF MEGHALAYA
S H I L L O N G

1. Books may be retained for a period not exceeding **15 days** by members.
2. Books may be renewed on request at the discretion of the Librarian.
3. Dog-earing the pages of a book, marking or writing therein with ink or pencil, tearing or taking out its pages or otherwise damaging it, will constitute an injury to a book.
4. *Any such injury to a book is a serious offence; Unless a borrower points out the injury at the time of borrowing the book, he/she shall be required to replace the book or pay its price.*

Help to keep this book fresh & clean

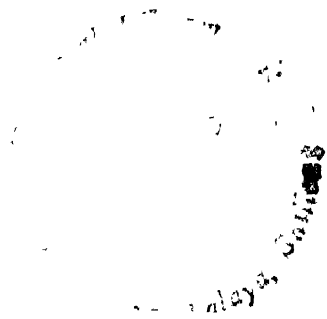
NA LYN GWIAR DIPEN I MIEI

Streamlet Dkhar

2008

*Published with
Financial Assistance from
Department of Art & Culture,
Government of Meghalaya,
Shillong*

Na Lyngwiar Dpei I Mei

© Streamlet Dkhar

First Edition 2008

Design, Layout & Printed at

ESES PLUS Publications,
Casa Pietatis,
Golflinks, Khliehshnong,
Shillong - 793 001

ESES/08/105

KALAMKHMAT

Nyngkong nyngshap nga dap da ka jingkmén bad sngewnguh
ia u Blei ba nga la lah ban pynmih pyrthei sa kane kawei pat
ka thup poitri kaba nga ai kyrteng *Na Lyngwiar Dpei I Mei* La
kham katto katne por nga la dem duriap ban tai sani katba lah
ia kane ka thup poitri Nga la jngi sha ki lyngor jong ka por
khynnah, ban kynmaw biang ia kito ki khana tymmen ba nga
la ju iohsngew, nga kynmaw kyndiang kumno la iathuh ia ki
ha la rympei i mei Nga ju kynmaw ia i meieit ruh ba i khana
parom ia ki laiphew jait phew sker jong ka bri u Hynñiew trep
Ha ka por ba ka jabieng ka dang lung kita ki long tang ki parom
ban pynbyrngia kai ia ngi ki khynnah Hynrei katba nga dang
san nga sdang ban sngewthuh ia ka jingkordor jong ki bad
balei la iathuh pateng ha ngi ki khynnah Ym tang kum ki khana
ban pynbiria ne pynbyrngia, hynrei ba ngin tip ba ngi im ha
pneh ka mariang kaba la buh kyrpang ia ngi ban tip kham bha
bad kham jylliew ia la ka tynrai ki puriskam, ki khana parom, ki
khana pateng bad ki khanatang Nga kynmaw kyndiang ia ki
kyntien jong u myllung ba khraw ka ri, u Soso Tham uba ong,
"kum u khyllung uba ring bor ring mynsiem haduh ban da san
na shadem la ka kmie bad u sumar kylliang ia ka, ngi ruh ngin
suh thied sha la ka hyndai U symbai uba hap ha ka jaka maw
khlem la ka hyndai – u shoh samthiah tang shu shit ka sngi "
Kitei ki symboh ksiar symboh rupa ba la khlei da une u myllung
nga sngew ki la long doh long snam ha bun na ngi ki nongthoh
bad dei hangta ba ngi sdang ban jngi sha ki thwei ka mynnor
ban pynim pynsah ia ki syrwet ka mynnor ha ki longdien da ki
jingthoh jong ngi Nga ruh la ialeh katba lah ban jui ban lang
bad ban kynmaw ia ki par ksiar ka mynnor kiba long ki syrwet
jingshai kiba dang sah syrwet hangne hangtai ha ki long iing

Khasi haduh mynta Shim kine katto katne, nga ai sngewbha ha phi ki longdien ha ki sur ka poitri ba phin pule bangja, ba phin thew ba phin pynhap sawar, ba phin kynthoh bad phin ai jingmut. Dei hangta ba ngi lah ban kyntiew ia ka mynsiem leit ri jong ngi da kaba tei bad burom iwei ia iwei Ki lah ban don bun ki jingtam bad jingduna ha kane ka thup, nga nguh let ia phi ki nongpule namar kane

Nga ai khublei kyrpang bad pynpaw ruh ia ka jingsngewnguh jong nga ia ka tnat *Directorate of Arts and Culture*, jong ka Sorkar Meghalaya kaba la iarap kyrshan tyngka shiteng shiliang ha ka ban pynmih ia kane ka kot Nga sngewburom namar kane ka long ka jingpynshlur ia ngi ki nongthoh

Kumba ju long barobor nga pynpaw ia ka jingsngewnguh bad ai khublei kyrpang ia baroh ki khun bad i Kpa ka iing i Dr Sylvanus Lamare kiba ju don ryngkat bad nga barobor ha kino kino ki kam babha ba nga thmu Ka jingtbrit jong i ha kaba pynleh ia ka *design* bad *layout* jong kane ka kot ka ai mynsiem bad pynhun shibun ia nga Nga ai khublei ia ka *Eses publishing House* kaba la lah ban pynmih ia kane ka kot kumba long ruh ia kiwei pat ki kot ba la dep mih pyrthei

Khatduh eh nga ai khublei kyrpang ia ki nongpule baieit eh jong nga ki bym ju man thait ban pule ia ki kot jong nga Nga kyrmen ba kane ka thup ruh kan ai eiei ia phi ki jingtip shaphang la ki khana parom bad khana pateng ka ri

Khublei shihajar nguh,
23rd December, 2008
Streamlet Dkhar

Ki Sker

Ka Lamkhmat	3
Nga Kyrsiew Thiah	7
U Klew	9
U Masi	12
Ka Tyngab	15
Ka Phawar Khasi	16
Wanduh Baieit	18
Ki Mawsawa Ka Hyndai	21
Mano Ba long Trai	22
Ka Likai	23
Sala Nongum	27
U Thlen	40
Ko Law Kyntang	44
Sunapani	45
U Bngem	48
Nai Rupa	49
Tang Jait Khasi	50
Rympei i Mei	51
Umshyrpi	52
Pynthor Jyrngam	53
Ha la i Kper	54

Ha

Ph1

K1 Kshun

Ryngkat Jingiet Bad Jingkyrmen

NGA KYRSIEW THIAH

Sha ki ñiamra ba kyntang ka dohnud jong nga
Ban pynpaw shabar nga khiih nga pisa,
Aiu ba ka lyngwiar dpei ka iathuh
Ia khana nongtymmen b'la pynsngew ha nga

Ia keiñ ngin ia jngi sha ki lyngor ka mynnor
Ban pynim pat ia ki ha ki sla sohmyndur,
Nga ngeit skhem kin long ba la shtah bad ohdur'
Ba ka tynrai Khasi kan nym jah lngaid kumto

Ngan khot keiñ ia rngiew jong ki longshuwa,
Ban pyrsad mynsiem sa shisien ha nga
Ngan tyngkai sohthad lei ia sap ba nga don?
Ha phi ki longdien ngan sam katba don

Hangno keiñ ngan buh ia ka mynta ban neh?
Khlem da phai dien wiak sha ki phngit ka mynnor,
Ka lashai kan long ki syrwet ka mynta
Ka mynta kan long ka jingshai ka lawei

Ngan pynsad pynkhyllong pat bad pynbhabriew
Ia longdien ki jong ngi sa shisien ngan kyrsiew,
Ngan rah te ia ki sha ki lngit ka hyndai
Ba longshuwa jong ngi ki ju ia khana kai

Khyndiat te ngan jer na sdang eh mynta
Ba khana parom ki don la ka dor,
Ka khana u "Klew" ne khana u "Masi",
Ki don ka khubor ban sneng ban kraw ia ngi

Ka khana ka "Tyngab" ne khana ka "Likai"
La pynsngew te ha ngi bad ki jinghikai,
Ka khana shaphang u "Tngam bad Wanduh"
Ki long ba jingieit nylla ban tynjuh

Ka khana ka "Sara" bad kiwei de ba bud
Kim long tang khana ba por yn pyntud,
Hynrei ki iathuh jingieit ba tlem ki shijur
Ba jingrap hi ruh kam lah te ban tuh

Ai ba une u khulom ba shad
Ha ki shympriah kti jong nga mynsiem un pyrsad,
Sha bun kiwei pat ba ngan lah pynkap
Ki Khana hyndai hangne ngan bynrap

U KLEW

“Ko iet balei mynta phi long
U ‘lar ryngkuh kynting mawria”?
Phi pah te kok shi kok
Ia ‘lar lud ban pynthame,
Baroh ki ‘lar kynthei
Ia phi ki ker tawiar
‘lar pdem ha iing phi ieh
Marwei ba kan kynjah,
Phi pat phi iaid pawang
Phi pynpang dohnud jong ka

Aiu kan kham pynmong
Ia kynthei shibuit shibor?
Ba rangbah te un phon
Kum u Klew te ia ka Sngi,
U ngop te ha rong phong
Ba la pynthame ia u
Kyntien jali jaum
U khlei bad u pynbieit kai,
Ha u ki long atiar
Ban syrpuđ dohnud jem jai,
Kyndiang ka sngew ki sur
Jingkylla ha u men kpa,
Tyngkreiñ ka iohi lut
Ia ki dur ba i kynsha,
Dohnud kata hor hor
Ba ka pang ha jingthylli
Ummat ka sngew la rngat
Ba ka jaw ha la ka sngi,

U Klew u sngew phuh mat
Haba 'per tyrso ka shat,
U iohi ba u phlang
U kham jyrngam sha shiliang,
Ka Sngi wat la ka khroh
Um pynsngap kyntien jong ka,
U laid de la ka mon
Ba ki rong ki pynthaba

Ka Sngi ha iing ka ngeit
Ka shaniah ha la men kpa
Baiong u ong balieh,
Ka kohnguh jingong jong u,
Namar jingieit b'la theh
Da lei lei kam lah kylla
Khatduh u shim kabu
Ba ka Sngi kan ngeit ia u,
"Ngan shu leit kai sa lei?
Ngan sa wan phai pat sha ka "

" Ko leit ko ksiar nylla
Lada mon jong phi ka long,
Ban leit te shawei pat,
Sha nga wat wan phai kylla,
Kumno ngan pdiang ia phi
Ynda phi la mad shiphew jylla?
Ai ummat ksiar jong nga,
Kin buh dak ha phi shyrtu
Nga long tang ka kynthet
Longiing te ngam kwah kan pra,
Burom ka shong ha phi
Ban tehsong ban ym awria
Sa shisien te nga kyrpad
To shong seh ko leit bad nga,

Lada na nga phin phet
Da lei lei ia phi ngam klet

Ki kur ki jait jong nga
Ai ba kin sumar ia nga,
U kni un ym ieh noh
Ha jynjar shipa jong nga,
Hynrei kumno ngan tngen
Bad pyndap dohnud suda?
Ha phi nga la theh lut
Katto ki snem jong nga "

Ki jingkyrpad jong ka
Ha u te kim shoh eiei
Jling u noh sha pyrthei
Sha bym poi pyrkhat ka Sngi,
Ka tnga bapli ka khroh
Ban bat kam lah kynjoh,
Ka shu iam kthang ka lynñiar klian
Baroh long lehnohei
Dohnud maw u Klew kam sngew

'Katto to khie leit suk
Aiu pat kan jia ia phi,
Ko Klew ba nga leit eh
Mangkarong ki pynthame,
Ka dur bhabriew phi don
Hynrei pat dohnud runar,
Phi nud seh mo ban phon
Ia jingieit ba la kular?,
Ka jingiadei jong ngi
Kan shu kut noh tang shi por,
Ko pa, ko ksiar nylla,
Phin babe kylla dier por

U MASI

Ha sngap ha sngew ko hep khyannah
Ha phi ba ngan khana,
Tymmen hyndai ki ong hana,
U Blei khubor u phah,
Sha khun bynriew lyngba masi
Shuwa ba bniat kin hap,
Khie ong "un shet shi shir u khaw
Un suk un saiñ ruh de"

U masi pat shi teng lynti,
U klet shisha de jlang,
Aiu ba Blei u bthah ia u,
Ngun ngun u thiah ha phlang,
U sngew muja bad jah dait de,
Ba tyngab ka pynpuh,
Ki dkhap ba dait ha met jong u
U klet kamram b'la buh

Te ynda sngi ka la sdang sep,
Khliak u kynmaw shisha,
Kaei kumto u Blei u bthah,
Nga lah da klet shisha,
Kumta u phai sha ka tyngab
Ngan leh kumno mynta ?
Kumno ngan leit ha khmat u briew?
Haba khubor nga klet.

"Wat khuslai seh" ong ka tyngab,
"Nga la tip hi ma nga'
*Phi pat balei phi da lynga,
Jubab ngan ai ma nga,"

Kumta ka sei kyntien ban phah
Shata sh'u khun bynriew
Sha u masi ka wiat artad,
Khie leit bad ong kumne

'Ko khun bynriew kane khubor
Ba phah u Blei na jrong,
U ong to shet shi ser ar ser
U khaw mynstep mynmiet,
U ong de to ia duk ia thngan
To da ia pang ia jhia,
Kane ka khubor ba kongsan
Wat klet ho ia kata "

Nangta de u masi u leit
Ban ai ia ka khubor,
Ym kumba bthah u Blei ia u
Khubor tyngab b'u thaw,
Hangta bynriew u la lyngngoh,
Kumno kata ka long
Kumno u Blei un ai jingtim
H'u bynriew ba u leit

Kumta de u leit phai sh'u Blei
U da puh mut puh mat,
U Blei de uba la tip lut,
U kylli de ia u,
'Me la leit ai khubor b'la phah ?"
"Hooi" u la jubab,
"Kumno me ong ha khun bynriew"
"Nga ong kumba phi bthah "

"Balei me thok ia nga u Blei"
La dumok de u Blei,

Nga tip khubor ba me leit rah
Khubor tyngab b'u phah,
"Hooïd kynrad nga la ong thik
Kumba bthah ka tyngab
Nga mut dei khubor ka jong phi
Ba nga klet bieit te phi "

Kumta u Blei da jingbitar
Da diengduh ksiar u tied,
Na krung u dung masi bapli
Ki bniat na neng ki hap,
Naduh kata baroh ngi tip
Masi ki bniat u hap,
U don ki bniat de tang sharum
Shiliang ka them ka krung

Kane khana baroh ngi tip
Na ki longshuwa jong ngi,
Ka thew ba ngi dei ban kren hok
Ha khmat u briew u Blei,
Lada ngi mlien ha kam myllen
Ngin klet la ka kamram
Thik kumba long de u Masi
B'u klet la ka kamram

Kumta bainong n'u Blei u loh
Khatduh u sniewdur ei
Ba un da pyndep hok la kam'
Un da kyrkhu u Blei,
Hynrei ba u palat hukum
U Blei u la sngewsih,
Ryngkat jingtim na iing u Blei
Masi u hap ban mih.

KA TYNGAB

Ka tyngab dur bha sim ka don
Kam sniew dur kum mynta,
Ka daw ka long ba Blei u dom
Ba pynthok i'u masi

Hadien ba ka la dep phah thok
Khubor sh'u briew ka bthah,
Ka ong ba dei khubor u Blei
Ha u masi ka phah

Namar jingthok jong ka i'u Blei
U Blei u la bitar,
U tap ia ka da khiew ranei
Hangta ka iong shi rta

Nangta ka sniew sa bad ka dur
Ryngkat ruh bad ka sur,
Kam long kum kiwei ki jait sim
Ha dur bad sur ba thiang

Kumta ki khynnah ki pyrta
la ka kyrteng jong ka,
'Ka tyngab ka thok i'u Blei
Ka shah tap da khiew ranei "

Nangta de ki pyrta shuh shuh
Ba ki kynshi ia ka,
"Ka tyngab ka iong kumtei
Phuit kam lehraiñ ei "

Kumta u Khasi u ju ong
Horkit wat ju mlien thok
loh lop ki bniat ha rta ba lung
loh hap bam d'u kwai dung

KA PHAWAR KHASI

Lada Haiku dei ka jong u Japan
Hato Phawar kam dei ka jong u Khasi?
Ki long soh pyni la poitri tynrai,
Ki sam te ki thied ba mih na symbai

La pynkyrpang ia ka ban ym lah nujor,
Bad kiwei pat ki jait ne kiwei pat ki sker,
jinglong tynrai jong ka ka pher na kiwei
Ba dei u longshuwa uba thaw kumtei

Ki speh lung ha ki thiar b'la buh u longshuwa,
Ban iariew ialap ia la sap tynrai
La ha phawar niam ne ha phawar rong
Ka phawar Khasi ka don la ka thong

Ngan jer te mynta khyndiat ki phawar,
Ba Khasi u ju mlien ban rwai ban kynhoi,
Ka Phawar Thepmawbah, ka Phawar Nguh Meikha
Ki long Phawar niam ba dang lai neh rta

Ka phawar Rongbiria, ka nam ha u khnam
Ban beit ka 'tienhok ka 'tien sot Mei hukum,
Ba briew u la jop, te ban ioh rah khlieh
la u Sierlapalang kum khyndaibah ryntieh

Ka phawar Shad wait ka khleh bad Mastieh
Ban pynpaw jingjop jong Ki 'Rang kieng stieh,
Kine keiñ ki dei ia ngi ban kynmaw
La phawar Khasi ha ka rong ka taw

Ka phawar ioh Dngiem, ka phawar ioh Khat
Ki long ki juh ban shad kmen ban kynhoi,
Ba la jop u bynriew bad mrad u la rem
Ha u khnam ryntieh ia u la pyndem

Kiwei pat ki don kum Phawar Ringmaw
Ban pynsah kyrteng kum Mawbynna Nartiang,
Ba Marphalyngki bad lok ki jong u
Ki la pynieng keiñ Mawbynna kat kito

Ka Phawar Ksan thma ka phawar ba shit bha
Ba la ioh rah khlieh ba pud-sam u la iar
Ban kynhoi ban risa ba u Longshuwa
Jingshlur u pyni ha ka ialeh thma

WANDUH BAIET

“Ko iet jong nga ko paila ksiar
Shano mynsiem jong phi ka her?
Wanduh jong nga, ko ksiar nylla!
Phim treh mo iet jubab ia nga?”

Katto ki snem ngi ia im lang
Pyrthei ka phuh tang 'tiew iewbih,
Kumba na phi jynhaw nga syaw
Ym don mir kordor ban mih pli

Dei na phi iet nga lai sieng sah
Jingsuh sieng kaba phylla tam,
Mano ban tip katno ka ktah
Haba jingiwbihi jar ki jah

Nga long ba eh hynrei nga jem
Ha jingieit sotti kaba tlem,
Nga la shonshap dohnud jongnga
Tang ha phi iet, ko Syiem jongnga

Ki khmat jong phi kum khlur ba rit
Rymmian shyntur ba thiang nga kjit,
Ki um ba thiang tam ha pyrthei
Ba bneng nga lap ha ka pyrthei

Hynrei mynta ki khapbrip ngaiñ
Katto phin kut ban peit ia nga!
Ki khmat ba ju pynum dohnud
Ha phi te iet nga hun hi jrut.

Thylliej ba jem kyntien jai-jai
Na phi katto kin kut noh mo?
Balei mynsiem jong phi ka her
Sha Meikulong sha kur lajong?

Ban pyndep ia niam iap nga kwah
Hynrei kumno ngan lah ban shah?
Ba ia ka met jong phi yn thang
Phin kylla dpei ha ding ba klang

Ka ding ba klang dohnud jong nga,
Ka kham khraw ban ia ka pajwa,
Nga kular te ban kit ia phi
Shaduh ki khatar snem lynti

Ka bor u khatarbor nga don
Ngan kit ia phi junom junom,
Ban wad pat ia ka jinglong doh
Baieit nga tip na phi ngam ioh

Ai ba kine ki shieng jong phi
Kin long sakhi jingieit jong ngi,
A Blei to sngew ia jingkyrpad!
Ba nga u briew apot nga mad

Ban khlad na phi ka don ka lad
Ba mynsiem jong nga ruh kan khlad,
Wan shaw noh ieit sha kut pyrthei
Shaba mynsiem jong phi ka don

Ban shong marwei hangne ngam mon
Nga kynjah eh haba phim don,
Hynrei kane ka met kyntang
Ka tem shi por dohnud ba kthang

Ngan kit ia phi sha pdeng lawbah
Ngan bah ia phi jaka kynjah,
Ki briew ki ong nga leh kynsha!
Ngam don lad te nga leh ruma

Namar na phi ngam sngew lah khlad
Na jngai shnong briew ia phi ngan bah,
Ngan kit ia phi khlem da buh pud
Ban leh ia phi hangne ngam nud

Lada ki blei ki sngew la dei
Ba mynsiem ksiar jong nga kan her,
Nyangkong la ki ksangti ngan kner
Bad phi ryngkat ha ri ba pher

Ka met kan pyut ki shyieng kin kdiah
Kin thairñ kyllairñ kum ki thied bah,
Hangne ha khlaw sangam kynjah
Khana jingieit ruh kan lai sah "

Jingud jingnam u Tngam la sngap
Ki blei ki sngew jingieit nylla ,
Kine shijur b'la thoh ki Blei
Ban im ban iap ryngkat ki dei

KI MAWSAWA KA HYNDAI

U Longshuwa u saiñ khana
Ha ki para pyrsa,
Ia jingstad u Khasi hyndai
Lyngba khana hira

Ki khanatang har jait ki sker
Ki thuh tang ha longdien,
Kum mawsawa ki lai khana
Ia dur Khasi nylla

Khana parom, ki puriskam
Khana pateng ki purinam,
Ki long thymmei jingtip longdien
Ban tih ban wad ioh ngi ieh dien

Dei kine keiñ ba dang sah shrah
Ba longdien kin hap bah wait prat,
Ki don haei ki symboh ksar?
Ha ri u Hynñiew trep ba iar

Ki khana tang, parom hyndai
Nga sngew ki riw kum mawsawa,
Ha tyndong shkor Khasi Khara
Ban pyndap thiar ia thoh ia tar

Nga ju kynmaw khana tymmen
Bad sngap dngong sawdong lyngwiar dpei,
Ki long ki symboh ksar nylla,
Ba por dang lung ngam sngewthuh bha

Hynrei mynta ki long symbai
Symbai ba plung na ka hyndai,
Ban pynspeh lung jinglong tynrai
Ryngkat khana u longshuwa

MANO BA LONG TRAI?

Mano ba long trai ia khana u hyndai?
Mano ba kam kynti ia jinglong Khasi?
Mano ba thikna na mihngi ne sepngi?
Na shatei ne shathie, ngi dang lai kylli

Ki khana tynrai jong u hynñiew trep
Ki pur ki sam ha ki lyngit ka por,
U Khyndiam, u Pnar, u Bhoi ne u War
U Lyngngam, u Diko baroh dei ki juh

Ki don la khanatang longdien ban iathuh
Wat la ki sngew pher ba kim long kumjuh
Rukom iathuh te ka lah ban iapher
La hangne hangtai kum ktien tnat bapher

Ka thong ba u Khasi u don te ka dei
La khana tynrai longdien ban iathuh,
Ha jingiaid ka por, don ruh jingkylla
La ha mariang baiar ne ha la lyngwiar dpei

Ka shong te ha buit bad ha bor kynmaw,
Ban iathuh pateng na por sha ka por,
Ia kijuh ki khana b'la saiñ u longshuwa
Don ka jingkam trai da ki bar jylla

Mano ba longtrai ia ki khana hyndai?
Hato ymdei mo kito kiba iait
Ia la doh la snam ia ktien bad kolshor?
Ban kam kynti ia ki dei tang u Khasi

KA LIKAI

Ka nusib jot aiu ia nga kum kane!
Ba ngan iap noh l'u tnga dang ha kane ka rta,
Ngan kit ruh kyndung la i khun ba ngan bsa
Ba in san ba in plung bad in heh shisha

Nga long ka kynthei kaba duk ba rangli
Nga long kaba tlot bad bun jingtynjuh,
Ki kur ne ki kha kim wan ban iajuh
Ba nga duk nga kyrduh ki leh bym ithuh

Nga bylla nga kitnong nga trei kam shakri,
Tang ban ioh i ja kpoh ban kdang ruh ma phi
Ko khun syiem jong nga ko paila nylla!
Nga tur ia raieh jingim ngan iapli

Ban tynrong la jingkit jingieit pat ka wan
Sa shisien pat nga plie la dohnud ba la khang
Nga dang pyrkhat ban suk ia u te nga pdiang,
Mano ban pyrkhat lanot khop kan ban?

Me la shet shukor ko rangbah dusmon
langa 'riew kynthei da kumne men phon?
Kaei ba mem hun ba nga don ban ai?
Jingieit bad ka met ia me ngam shym tyngkai

Me pynsgewbha la doh kumwei ngam kynnoh!
Me leh isynei haba sdang ia nga
Nga tlot long - kynthei ban lait ri khunrei,
Nga la pdiang ia me ba men long u tnga

Me la smai ruh de ba men long u kpa!
Shano ki kular me leh da khongpong?
Ka kam sang me leh ia nga ban pynmong
Haba mem juh shuh, te balei mem ong?

Me ot bad me siah ia syiem ka jong nga!
Me u khlem dohnud me pjar snam ia ka!
Mem hun tang katta me shet me kylla
Ba na sha lyndet me pynbam ia nga

Wow ko khun baleit ko Syiem thiang jong nga
Kumno keiñ ngam tip ba ia phi nga la ktha?
Nga pynhun la shyntur da jingbang musla,
B'la phon u dusmon ha jingshet u kylla!

Nga dang mut phi lehka! bad ki para khyannah
Nga nang mut phin sa wan kumba long man ka sngi,
Nga la thait la jrem eh bad la jur sa ka thngan
Nga pyntud te ko ieit ban khot shuwa ia phi

Ko ieit eh jong nga nga dei keiñ ka dngiem!
Ban hun la dohnud mynta nga sngew triem
Wow nga shaiong hi ngaiñ ban lap shympriah kti!
Na shang kwai b'la buh u dusmon shi sngi

Nga ithuh shai kdar ki dei ki jong phi
Dur lanot! Ka sang aiu kum kane?
Ba ngan bam kat ia phi ko paila jong nga
Ka snam kan sa ud bad bud ia nga shyrtal

Ko duriaw ba jylliew to klun lut ia nga!
Ko krem ba iiong ngaiñ to nguid lut ia nga
Ko lum ba kynjang to tap lup ia nga!
Ngam long kaba shong hok ban im shuh mynta

Namar jongno pat ngan im katto la wai!
Dei namar jong phi khun jingim nga la peiñ
Hynrei dur lanot! Da kumne kan kut keiñ
Ngan im leh aiu ha jingshah rkhe beiñ?

Kan sah ka tyrut shyrt a ha pyrthei,
Lada nga dang nud ban im ha pyrthei
Ka snam kan lai ud ha ki sawlyer kan her,
Wow! Katno nga shyrkhei A! shano ngan her?

Ba ia phi te leit ngam sngewthuh balei?
Wow la pynthame u dusmon shisngi
Keiñ noh keiñ katto ngan pynkut la ki sngi!
Wat tur te ko lok ngan pynkut mynta hi

Wat bat te ia nga, ym dei nga ruma
Kane dei ka wait ba ngan mait ba nga shla!
Lada ia me ngam ioh, ia lade ngan pynnoh
Ha kathie ka kshaid bad junom ngan jah noh

Ia ka kmie b'la bam khun to lynthaw to pynpra
Ba ka met bad ka doh na shyieng ai kin pra
Ko Mawsiang ma me to sakhi ia nga!
Ngam long kaba dei hok ban im shuh mynta

Jingtim na me Trai ai kin bud ia nga!
Ko phi ka suiñ bneng ba saw byrhuiñ mynta
Phin sakhi ba nga long tang ka kmie ym ka blei,
Nga klet ban sngewthuh lawei i khun kynthei

La pynkyndeh ia nga da jingieit shukor
La pynthame ia nga da jingleh isynei,
Hynrei lehnohei ki long tang shi por
La pynkie berong ha ki halai jong ka por

Katto syiem jong nga to shong ha khet blei
Ha jinglong hok jong phi i angel phi dei,
Katto phi la lait na u ksuid ha pyrthei
Katto phi la lait na jingrhah u poi ei!

To map keiñ bai ei ia ka kmie kaba tlot
Nga ruh ngan kut noh jingiap A! to khot!
A Blei map ia nga ba ngan pynkut kumne
Nga kit pap shyrt a da ka jingbabe

Tyrut to sait noh ha um rupa ki blei!
Ryngkat pap ka sang ba nga leh ha pyrthei,
To ai ka jingsneng ia ki para kynthei
Ban da kynmaw dngong la jinglong kynthei

SAIA NONGUM

Ka 'thei samla ba bha briew sat
Ha kawei ka hima
Kyrtenj jong ka ka sah khana
Saia haduh mynta

Ka lanot aiu ka wan jia
Ha ka jingim jong ka'
Ba kum ma ka ka khun ba duk
Kan ngat ha tyrsim khla

Ka 'lei jingieit ka tuh ia ka
Ha por ba puh ka khmat,
Ka dohnud ruh ka syaid ka kmen
Ba khun patsha u shat

Kumno keiñ mo kan poi pyrkhat
Ba tang shi khyllipmat,
Jingieit jong ka long kum phohsniew
Na ka ki kloï ban bthat

Ka Syiem Maryngkshang
Ka kmie ba peit jngai
Ka khmih lynti na l'u matkylliang'
la khet ba kan phyrnai

Ba lawei un bteng la hima
Kum u khun syiem shisha
Ynda poi ka por ba kan iehnoh ra
Jinglong tymmen jong ka

Ka hukum myntri, bakhraw ka hima
Ba kin pynshongnia,
Ban kup ka shat ban kup ka kheĩñ
Ban mihpli khun jong ka

Kam tip u khun jong ka
Jingieit u la teh syrdoh,
U thung syiem ia ka samla
Bad kata dei ka Saia

Katba ki sngi ki laid
Naduh por jinglong khynnah,
Ki ia ieit markylliang
Bad ki mad ki por bathiang

Ki symboh ktien ki khlei
Na thwei dohnud jar jar,
“La ha suk ne jynjar
Ngin ym nguid la ka kular ”

Ka jingia khlei juban
Hapdeng baroh ar na ki,
Ka ktah haduh khleiñ shyieng
Ban iohi jingieit jong ki

Ka sahit ka sakhi
Katba ar ngut ki ia thaiñ,
Jingieit ba markylliang
B'la syrwhah ha ban da biang

Myntri bakhraw baroh
Ki bunkam ka pynwad briew,
Ka syiem tymmen ka kwah
Khun jong ka un da poikha

Shuwa ba khet un shong
Main rangbah u dei ban don,
Ryngkat ka Mahadei
Khet kan i shong kun shong blei

Ka sngi pynbna la poi
Ban pynbna iano un bia,
Ha khmat dorbar u ieng
Khlem jingtieng u da kren skhem

'Ka briew ba ngan poikha
Phim donkam ban khuslai shuh,
Nga la jied hi ia ka
Bad kata dei ka Saia "

Ka syiem tymmen ka peit
Da ki khmat kiba saw treit,
Ka dap da jingbitar
Ktien u khun ki la pynbtiar

Kumno u khun jong ka
la la ka mraw un ibha?
Kan poi sha ka khlemraiñ
la hima bad iing jong ka

Ha jingshla ka bym lah ong
Kam sngap shuh jingong u khun,
"Sei ia ka" ka hukum
"la ka ksuid dei ban thang im"

Mar kumta u khun syiem
U kynrup ia ka Saia,
U sei la ka waitlam
Bad hangta u pyrta shla

“Wat ktah ia ka Saia
Ma nga uba mon ia ka,
Kam dei ka nongai ksuid
Kumba don ba ong ia ka

Lada Saia kan iap
Khlieh jong nga ruh ai kan hap,
Juban lak nga la khlei
Ban ym ieh ia ka marwei

Jingieit ba la syrdoh
Yn ym lah ban pynkhlad noh,
Jingiap to ai kan wan
Lada nusib ka la thoh

Ma phi ko khun hajar
To pynshong to da bishar'
Balei dustur Khasi
Ka buh pud seh mo ia ngi?

Lada phi sngew kam biang
Ba Saia kan long ka tnga,
Ngan ieh kumne mynta
Ngan nai khet ngan nai hima

“Wat don ba nud ban tur
Sha Saia baleit jong nga,
Ka khlieh jong nga kan hap
Lada ka ka dei ban iap

Ha nga hi dei ma ka
Ka khet ksiar ba don burom,
Ka khet hima phi ong
Kam don jingmut te nga ong

Kam pher la dei ban mih
Lyngkhuit na khet ka hima,
Ka spah bad burom syiem
Ka shong ha dohnud jong ka "

Baroh ki paid dorbar
Ki la peit la bishar bha,
Kawei ka nia ki sei
Kim kwah duh syiem ka hima

Tang na daw Mahadei
la ka kin ym mon balei?
Ka poikha Khasi te
Ka khein tang ka sang ka ma'

Ka Saia te ka dei
Tang ka mraw ha khmat ka syiem,
Ha u khun jong ka pat
Ka palat ban ia ka syiem'

Kumta dorbar ka rai
Ba u syiem um dei ban mih,
Na la it la hima
Tang na daw jong ka Saia

Kumta poikha la khreh
Ba jingieit hi dei ban jop,
Poikha ym lah ban khang
Tang na daw ka Mahadei

Jingkmen ka wan ha ki
Ba jinglong kawei la mang,
Jingieit ba la pynsan
Ha ki arphewsan snem ba jlan

U syiem uba kit khlieh
La ki khun hajar hima,
Mahadei ruh palei
La mynsiem dhur dhur ka shlei

Baroh ia ki ki iet
Bad burom hapoh hima,
Ka it hima ka khraw
Lawei ba phyrnai ka paw

Hynrei ha sngi phyrnai
U lyoh iong kynsan u wan,
Kyndit khlem poi pyrkhat
Ia jinglong kawei ban bthat

Ki kam hima dawa
Ba u syiem u dei ban wan,
Sha ri thor raiot jong u
Ki donkam l'u syiem ban shan

Wat ia u sngew ka eh
Bad ia baieit un ia khlad,
Kamram ia u ki teh
Da kumwei um don ka lad

U syiem ka Maryngkshang
Shuwa ba un mih na iing,
U doh u dait ia ka
"Ngan wan phai wat nym sheptieng.

Tang khyndiat por hadien
Ba ia tang ia jinglong syiem,
Ki hima ba marjan
Sha syiem thymmai ki kwah jan

Uwei na ki u long
U syiem hima Mahadem,
Sha Maryngkshang u poi
Ban teh lok para soh syiem

Syiem tymmen ka pdiang burom
Ia u syiem ka Mahadem,
Hima nga peit ma nga
Shipor ar por ia mynta

U khun jong nga u don
Sha ri dkhar ban peit hima,
Un ym jah slem shata
Kam hangne ruh ki dawa

Ka syiem tymmen ka ong
'syiem hangne phi lah ban shong
Ap haduh un da wan
Mar khmat bad u phin iashem "

Ka syiem tymmen ka khlei
La dohnud h'u syiem nongwei,
Baroh kaba la jia
Ba ka atnud ia Saia

"La biang nadong shadong
Haba nga peit ia u khun,
Katno nga sngew sarong
Haba khet hima u shong

Hynrei dohnud ka mong
Ba u mon la mraw lajong,
Nga shla ngan leh kumno
Baroh ki iashah sha u

Lada don lad nga kwah
Ban die noh ïa ka Saia,
Mynta ka lad ka plie
Ba u khun um don hangne ”

Saia kam tip eiei
Jingmut sniew ka kiaw jong ka,
Ki kam ba dei ban trei
Kam pyntud ka trei sngewbha

Ka burom ka pyndem
Syiem ba wan na Mahadem,
La akor ka pyni
Kũmba dei dustur Khasi

U pat tang i ia ka
U peit shlip na khlieh ha kjat,
Jingbhabriew ba paka
B'la oh dur ha ka Saia

Mynsiem jong ũ ka krei
Da ki jingpyrkhat awria,
Ban ioh ia ka nga dei
La mynsiem ban pynsngewbha ”

Sha syiem tymmen u phai
U da kren da ktien ba shai,
“Nga sngewthuh shai mynta
A katno ia phi ka ktah”

“Da kat u khun syiem eh
ïa ka mraw ba un shong kha!
To ieh ban da burom
Ngan thied mraw ma nga ïa ka”

Katno ka syiem ka kmen
Ba u khun un lait na ka,
Mar mar ka iakut dor
Shistieh tyngka kan die ia ka

Jingiadie khlem pyntud
Briew na Mahadem ki poi,
Ban shimti ia Saia
Kum ka mraw sha la hima

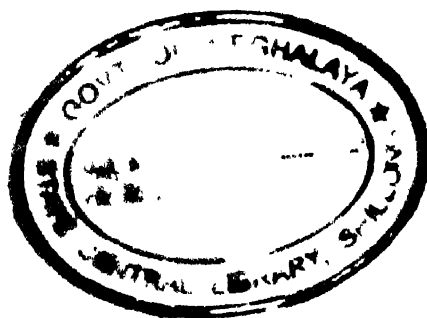
La win ki shnong ki thaw
Ka hima Maryngkshang,
Ka Mahadei Saia
Kan shah die shi stieh tyngka

Kam sang ka kiaw ka leh,
Ba la pyrsa ba kan die
Lehnohei jingkyrpad,
Na Saia ne na u paid

Aiu pat Saia rangli
Kan ud ne kan nam hano?
U syiem dohnud jong ka
Um don te ban da ia ka

Ka iam ka kyrpad blei
Ba n'u baieit kan ia khlad,
U syiem ka dohnud maw
Dohnud jong ka u la bthat

Kan shah ha jingkordit
Kane ka jingim lanot,
Hynrei kan ap hi khit
Haduh ba un da wan khot

Lada jingwan pyrthei
Baroh ar ki long kawei,
Saia ka kyrpad blei
Ba jingiap ruh dei kawei

Ka ong kan ap l'u tnga
Haduh shisnem lynter,
Kan ym shah ia u dusmon
Ba ka kti ia ka un kner

U ruh u la kular
Ba un ym ktah kti ia ka,
U buh ia ka ha iing
Ba don ki nongpahara

Khubor sha dkhar la poi
Sha u khun syiem Maryngkshang,
Tang iohsngew ia khubor
U la pat rangbah ruh jlang

Bran sha hima u wan
Ban shem te ia ka daw,
Baroh ki jingshisha
Ki paw ba rhah ka kiaw

Dohnud jong u ka mong
Ym don ba lah pynjem
Bor jadu kim lah kem
Ia u syiem ban lah pyntngen

Myntri ki korbari
La u syiem ki wan pyntngen,
Ba un bam ba un dih
Ban ioh bor ban wad ban shem.

Da ka wait u sum kin tur,
La dei ban tur da bor
Ba tnga u briew ki nud
Ban shuh thied shu rah jubor

“Saia ap, shaphi ngan wan
Ban pyllait na u nongshun,
Ka jingiakhlad ba kthang
Tang shipor ngin iasoh biang ”

La poi ha Mahadem
Hynrei u syiem um pyndem,
Ia ka Saia ban ai
Da lei lei um treh pynphai

La dep ban thied ia ka
Kum ka mar ha iew ha hat,
Ha kam ia thied ia die
Ka daw ym lah ban khyllie

Da jingsngewrit u Syiem
Ka Maryngkshang u tyrwa,
“Sa ar stieh ka tyngka
Nga kloi siew namar ka tnga ”

U syiem ka Mahadem
Triang u ieng um treh pyndem,
Kumta Syiem Maryngkshang
U kloi da ka thma ba ieng

Ka thma shyrkhei la khie
Hapdeng ki ar hima,
Ka snam lyngkien ka kie
Kum madan Kurukshetra.

Tyrut hangta la thaw
D'u nampliang dohnud la dei,
Nusib jot ba la thaw
la u Syiem ka Mahadei.

Katto por ka la dei
Bad l'u kynrad ban rasoh,
Saia ka kyrpad blei
Ba jingiap ka ruh kan ioh

Hynrei shuwa kata
Ka kyrpad nongap jingkhong,
Ban wanrah ia ka khlieh
U tnga b'la dei 'nampliang

Ka hukum kin wanrah
Ka umphniang bad jaiñ sala,
Ba kan kyllan khatduh
Bad sop spaiñ la u tnga

Ka siang ia jaiñ sala
Bad pynthiah ia ka khlieh,
Ka doh ka kdup ia ka
Mynsiem ka pyrsad hi phia

Ha kyrteng 'lei jingieit ka nam
Ba tnga baieit un wan shaw,
Ryngkat la kha ha pyrthei
Jingiap ryngkat ka sngi la dei

Da dohnud baroh ka duwai ka phirat
Katba ia u da umphniang ka ñiad,
Jumai u khynñiuh la tied u pyrthat
Jingphieng ka paw saw huiñ ka bneng.

Kynsan ka met ka Saia bad u Syiem
Ki kylla um bad phaloh sngewtriem,
Kum wah bah ba shyrkhei ym shawei
Sha paki Mahadem ba ka shlei

Ia u syiem Mahadem baroh ki isih
Jingleh sang jong u u la phet lamwir,
U kut ha jingiap kordit pukni bhur
Ki boi ia met jong u ki phur

Ka syiem tymmen ka im dukhi lanot
Ym don ba burom ki isih lut khoit,
Ia ka ruh ym don uba phur ba siang
Tang ki pukni bhur kiba put shyngwiang

Jingieit nylla Syiem bad Saia
Ki dap da jingmaia,
Ka jingieit sot arngut ki iapeiñ
Kruiñ jingbishni um lah pynkheiñ

U THLEN

Ha sngap ko para ngan iathuh khana
Shaphang jong u Thlen u jingthaw kynsha,
Nyingkong eh u paw ha ka dur jingbishi
Ha pneh ka Ramew ban kynshoit ban pyni

Ka shynshar ka suk ha u laiphew jingthaw
U Hynñiew na tbian u ia kiew ia hiar,
Na ka jingkieng ksar b'la buh u Nongthaw
Kat kum Hukum Blei ba maia la thaw

La ai te ban jied ha ka dorbar blei
Ia laiphew jingthaw ka lad ban pynpaw,
U Syiem synshar te u jied bad u khlei
Ban kamai ia ka hok katkum Hukum Blei

Na pdeng laiphew mrad dei u Thlen ba kren
Ki kyntien byrthong, ki kyntien khongpong,
"Ka bam jong nga te ka dei da longbriew
Ka kamai jong nga pat ka dei ka longspah"

Hadien kata keiñ, la sam la ka bhah
Ba mrad un loh bor da Hukum maia,
Da buit bad ka ktien ia u khunbynriew
Mrad ki duh ia bor kren dei naduh kata

U Thlen shi u Thlen ki ialap khana
U dei uei sha ba u wan da maia,
U paw mo ha dur ka bishni pihuiñ?
Ne ha kano ka dur ba briew un sngewhun?

Balei sha kumne ki ialap khana
U don shisha mo u jingthaw kum uta?
Ki longshuwa ki ngeit ba u dei u ksuid
Ha ki dur kiba bun u lah ban kylla

Ka khana ka iathuh ba don u jingthaw
Uba heh shisha na thairñ Rangjyrteh,
Te baroh ki paid ki la ioh ban kem
Ki da shoh doh ruh hangtai ha Daiñthlen

Kumne ki pynrap da narsaw ba khluit
Ki tynruh na shyntur ha ban da pei blar,
Kumta um lah khih wat la uba khlairñ
U pat rangbah jraiñ bad mynsiem ka jah jar

La sam de ban bam ia ka doh jong u
Ha u dkhar u kling bad ha u Khasi,
U dkhar te de phloiñ u bam lut ia ka
Kaba tyngkai kyndiat dei ka tymmen Khasi

Dei nangta ba ka doh ka khie kren briew
Ia tymmen bapli ban pynsamtawi
Kaei mo kane ba doh kan kren briew'
La leh mrad mano khyllah sngi kumne

"Mei kynrad" u ong uta u jingthaw
"To ri keiñ ia nga ha la tnum tyndai,
Ia phi te ngan ai spah ka phew kyrhai
Phin ym khuslai ha pyrthai ia kane katai

Ngan long u longkñi ngan long u longkpa
To ai keiñ ia nga tang ka bam ba bha,
Ka suk ba phin ioh shi byllien ka pyrthai
Da u 'langthoh khlieh kata keiñ ka dei

Lada phi mynjur ban ri hok ia nga
Phin ym khuslai shuh ha phi nga kular,
To pynkhreh ia nga tang iew i dabia
Ba ngan shong ngan sah bad ngan kmen shyrt.

Te ngan da hikar kumno ba phin leh
Ia ki dah ki dong kumno phin pynkhreh,
To buh keir ka pliang kaba iar lyndhang
Ryngkat ki narsuh ryngkat ki Tyndong.

To da leit ap ktem sha kyndong iing briew
To da kup khyrwang ryngkat ka dieng thlieh,
To bom naphang lin uba tur sha khmat
To rah ruh ka rngiew sha nga ba ngan shad

To khap ia u shñiuh jong ki khyllung khyannah
To Khap ruh ia jair haba phi ioh lad,
To khot de ia nga da duwai da kyrpad
Ba ngan khring ia rngiew jong u khunbynriew

To da tem da ksing to da kynud sur
Ha shiteng synñia ba ngan kyndit thiah,
To da pynkhuid de ka jaka ba nga shong
U synsar to buh jngai bah sha kyndong

Ka spah te phin roi ka kamai ruh phin khie
Nga ia tip ma nga kumno ban pynthame,
Katba phi dang lah ban pynbiang ia nga
Phin thiah ha tyngsok ba rben da tyngka

Lada phim don por ban leh da lade
To khie da ai nong ka wad bam ia nga,
Ka bor te ngan ai da ka 'ladtangsnem
Jar uba la mad un jop un ym rem.

To bat la kular nga ruh ngan pynbiang
To leh la ka kam kumba khlei la juban,
Lada la bakla ngan ym kit khlieh shuh
Ka babe kylla kan ym seiso shuh ”

Te kumta la long ka iakhlei jutang
Hapdeng ka tymmen bad uta u Thlen,
Namar ka threw spah ka la jubab matlah
la phi ngan ri bha to sah de bad nga ”

KO ' LAW KYNTANG

Ko 'Law kyntang ha lum Mawphlang'
Ka nam jong pha la bna,
Pha ieng marwei ha ri khasi
Ba bynriew un sakhi

Ryngkew basa ha pha ki shong
Ban khmih ia ilaka,
Ba kti u briew kan ym shlan satia
Ban pynjot dur jong pha

Ko 'Law kyntang bad ko ' Law Niam'
Jingstad u longshuwa,
Matti ha phi longdien pyni
Jingstad ka yuk mynta

Ki um basngiam ngi loh ban dih
Kylleng ka sor baroh,
Na tyllong mawsiang bad ki thied
Ba ksam napoh ki lhoh

Mariang phylla phi pynshoh bieit
Ia nongjngoh kai pyrthei,
Na jan na jngai ki ri nongwei
Ki shu pyrto ia pha

To lai im slem ko 'Law Kyntang
To lai long ka sakhi,
Ia longdien maw nongrim to ieng
Shyrta to sah bad ngi

SUNAPANI

Kyrteng jong pha Suna ki ong
Pha dei kyrteng na thor,
Jingmut jong ka ki ong hana
Suna ka mut ka Ksiar nylla

Ki them jong pha ko kshaid rymphum
Ngi iaid kai shuwa premdum,
Samla 'erbatemon ki bam
Shi jur sha pha ki jam

Sawdong jong pha ko kshaid baphieng
Lynti khim bad ka iar,
La ju khot iait ka "Lover's Lane"
Ban ia phylliew ar ki mynsiem

La kha na krung u Lum Shyllong
La pham da khraw hynrei pha paw,
Pha kner la kti kiwei wahduid
Ban kit ki tngit nongbah ba tuid

La ker kut da lynti kyllaiñ
La ri ha pha ki 'Khasaw braiñ,
Ka jysieh ka sor ka iwkhong ka pyut
Pham ud te pha kun ia baroh pha kdup.

Na mawsiang pha pynnoh rymphaï la u shñiuh
Ha shitengriat ngam iohi shuh ba kin sum ki khiat,
Sha thwei ba jylliew ha ki kyrdan pha pynnoh
Tang ki sim kshaid ha pha ki lah ban jngoh.

U lyput te na pha u suh shaduh bneng
Ban iathuh longdien jingdon ka jong pha,
Nga iohi 'lap mynsaw bad sngi ba ka saw
U shat simpyllieng ryngkat rong ba phieng.

Ki krem bah ba dap da mawlong mawteh
Ki ker kut ia pha trai ban lap ka eh,
Hynrei na khana u Khasi hyndai
Ha phi ngan iathuh eiei ngam tyngkai

To sngap keiñ mynta ngan rwai ngan phawar
Balei ba la khot kshaid Sunapani?
La don ka samla khunswet bapli,
Ba kynjmud ka dur jingbha briew kum ka Sngi

La ri ia ka da la kur lajong
Kmienah ka jong ka ba kuhiw jinglong,
Naduh dangrit haba la duh noh
Ki kmie ki kpa ba pun bad ba kha

Dukhi jinglong kmienah ka paw,
Kyntien jaboh ki mih na ka,
Ka tim ka tla bapli Suna
Ka shoh ka dat tied ka sympat

Hukum ka buh ban shet ban tiew
Ban pynbiang lut kumba la bthah,
Suna bapli dud ka pynhoit
Ba lait na kti ym ba torti

La khie wahleng da jingbitar!
Na lum ka wan ba ka sliang eh,
Kmienah ka shim patrong patar
D'u thri sympat la byllieng phar.

Jingtyrha te ym don kyntien
Suna ha ka jingsngew sohsat,
Bran bak ka mih na shakiar iing
La lah ka iap ia im sohsat.

"Mei Pa to map, A Blei kynrad!
Shim noh ia nga kumne mynta
Ha pneh jong phi ko Mei ko Pa
Ngan thiah suk jai baroh ~~shy~~ryta!"

Kumta de jlang Suna ka noh
Sha thwei jylliew met ka lynthaw,
Ka tyrut ha pyrthei ka jia
Hangno la kmienah ngin shaniah?

U BNGEM

Ko phi u bynriew u syiem ka khyndew!
Nga kyrpad kyrpon phin isynei ia ngi,
Kane ka Panryndang ka tnga baieit eh
Ryngkat ngi la mad jingsuk bad jingeh.

Tang ma phi kynrad u ban synei lem
Ban sah te ka jait kynja ha khyndew,
Ngan long u Thawlang bad ka ka lawbei
Ba laiphew jingthaw kin tip ha pyrthei

Ngan ap te ia kpong ha man la ki dong
Ha khlaw ha sangam la nga dei ban prong,
Ngan bat la ka ktien ba shakri ngan long
Kam pher ha khrum iing lymne ha kyrpong

Ngam don bor ban sei ban ialeh ngam lah
Nga la shah ban bein ha u kynrem nga dem,
Ngam don lad kumwei wat la nga la sni!
Ngan ap ia ka kput ha kawei ka sngi

Syrwet te ngan bud kynrad shah ia nga
Pynbiang ma phi kein ban kup ka shamam,
Ngan thom ia raieh ngan pat ruh lyndang
Ai tang kaba tam ba lait ba ngin bam

'Sewbeh te ngan long ngan ap ruh la ktem,
Ngan kyrhait tang iohi nongshun ngam aili!
"Panryndang pha ruh kahait wat aili
Ban kiew ka daw bah Khyndaibah ryntieh!"

Te naduh kata u Bngem u iai sah
U shakri khun bynriew pateng u iai sah,
Kane ka khana ko khynnah ko samla!
To kynmaw dngong 'riewtymmen ki khana.

'NAI RUPA

Nga lynga nga pisa haba nga peit ia phi
Ka sahit ka iashai iadum ruh hajuh,
Balei lyoh ha suiñ phi shad samtawi?
Dak tynjuh phi pynpaw ngam sngewthuh

Mynno phi mih ban ai jingshai ia pyrthai?
Katno nga i iet ko 'nai khatsaw synnia!
Dohnud ka kyndeh ba ia ki lum phi doh
Nga khuslai 'Nai Rupa haba phin sa ngen noh

Aiu ngi la buh dak hangne ha pyrthai?
Ba ka kyrteng kan im bad pyrto lawei
Kum sharak rit rupa ha sahit bneng phi sdien
Ban long kum phi kumno ngan pun jingkieng?

Nga hun ba la pynlong ia nga kaba rit
Wat la ngam lah ban tyngshaiñ kum phi,
Nga duwai ba khlur ka ri kin peit nuksa
Na phi syiem sahit miet ko 'Nai Rupa

TANG JAIT KHASI

Ka Tang jait Khasi naduh mynkulong
Ban roi la l kur la l jait la jong,
Na u Thawlang Khasi ia nga la pynkha
Ban khraw kur Khasi ka jait ka kynja

Te ki longshuwa Tang Jait ki pynlong
Ba long kur long kha kan nang lai jia long,
Ba kmie nongwei kan ioh kur Khasi
Da ka suit ka shor yn ieng ban tylli

Ki khun te lawei kin pynneh la riti
Ha bym don kynthoh ba kim dei khun Khasi,
Ki khun ki dei matkylliang ka kur
Te lawbei dei ban seng kum dustur Khasi

La seng la rympei da Thawlang lawbei,
Ba parum pareh ba ngin roi ngin par
Ban iar la u tnum ban iar la tyndai,
Ki longshuwa ki da khan ban neh la tynrai

Ban eh la ka rngiew hangne ha pyrthei
Ban kyntiew la longkur te shisha ngi dei,
Ban khwan jait sh'u kpa ngim dei la lei lei
Ban lait sang ka ma hangne ha pyrthei

RYMPEI I MEI

Rympei I Mei ngam lah ban klet ha pyrthei
Ding ba rhem ha rympei ka dang syaid ha dohnud,
Ki 'tien hok 'tien sot hangne la hikai ban bud
Ba jingim babha la saiñdur jinglong blei

Hangne ia nga la kha na ka kop ksiar I mei
Nga la heh la san, por ki leit bad ki wan,
Nga ju kynmaw ieit ki sngi ka jingsuk ba nga mad,
Ryngkat shipara sawdong ka dpei ngi jan

I meinah meisan nga ithuh hangne
I pasan pakhynnah nga tip ruh nangne,
Ka longkur longkha hangne la saiñ dur
Ban burom la kha bad ieit la ka kur

Ki khana ki biria ki mih man ka miet
Hadien la ki kam ngi pyndep khlem sah jit,
Katno jingshong sbai jingnylla hangta,
Dei tang Rympei I mei kaba da hun shisha

UMSHYRPI

Kumno ngan klet ia phi ko Umshyrpi,
Haba ryngkat bad phi nga don ha kito ki sngi
Dei ha kito ki um bad la ki lok ngi ia jngi,
Dei ha kito ki maw ba nga sait jaiñ bad ki

Ko wah rupa ba sngur ba suba
Ha dienjat ki longshuwa la ju btin ia pha
Pha mih pha kyrsoi na kjat Lum Shyllong,
Pha dei kawei na ki khyndai umdih umtong

Ha ki phud jong pha ngi ju jah thait bad shong,
U ktung puria khleiñ bad teng teng u shymprong
Hangta bad ki lok la jasong ngi phriang,
Katba ia ki jaiñ ngi dang ap ban rkhiang

Shano keiñ kito ki por ba nga iei?
Shano ki jah noh ki pakhaslew ba kaweh?
Hato dei ka por ne dohnud ba kylla
Ban pynlong ia nga dohnud ban pisa

La jah lut mynta jingkhuid jingsuba
Ki jyr sieh ka sor pha kit lut ma pha,
Ban iuh kjat ha pha baroh ki salia
Ba pham khuid shuh te kumba mynshuwa

Nga jaw ki ummat haba nga peit ia pha
Ki por barim ki long kum jingphohsniew,
Lynter hapdeng ki saw aiom pha tuid khlem ud
Pha khung ia ki jingiwtung pha hun la dohnud

Pateng jong pha to nang kyrsoi
Wat ha jingeh ia pha la phrang,
To nang sah nam ha ka burom
To phong junom mynsiem shynrang

PYNTHOR JYRNGAM

Nga ju peit iei shatai sha shiliang
Pynthor jyrngam harud wah Um Khrah,
Nga iohi ki matti jong phi ko nongrep
Ba phi puh phi daiñ bad phi jaw la syep

Sur tynrai ki mih na jingsiaw jong phi
Nga shu peit iap ngiah ia khmat ba puh mat,
Ki khohwah sopktieh ryngkhung kiba eh
Dohnud ki pynkhih, 'ia nga ki pynkyndeh

Nga kmen ban iohi haduh kine ki sngi
Ba nongrep kum phi dang bat dustur riti,
Phi pynkynmaw ia nga ka ri U Longshuwa
Ba rep kam pynpoh jingling Khasi nylla

Nga iohi ba phi kmen ban pynkhih la ki reng
Nga iohi phi pyneh ban kyrshan la ki khun,
Ka juk shai ka wan phim trei ha juk dum
Phi wad de ki lad ban kyntiew la ki khun

Ha ki saw aiom ka pynthor ka jyrngam
Shi samoi u kba, shi samoi pat u phan,
Shi samoi u kubi shi samoi u muli
Shi samoi u salat bad u tyrso de

Jingjyrngam ka pynthor, ki pynhun ban peit
La ia nga ne ïa phi ki long ka dak jingkmén,
Kum ia phi nongrep ban pyndap thiar snem
Ha phi burom nga ai to nang kiew nga kyrmen.

HA LA I KPER

Ha la I kper barit nga lap ki matti b'la buh da Nongthaw
U sohplom basaw huiñ ba mei mariang ka pyndeng
Rynjup ki wah kum paila ha dieng ksiar,
Ki pyniwbih ïa 'Naitung kum ka waiñ ba la saiñ

Ki sim ki doh kiba har jait phin shem
Talwiar u dieng soh plom, ia jingbang ba ki mad,
Ki pah da ki sur ba thiang la dang saw ka tyngab
Ki kynhoi ki risa shuwa ba kin rung sha la skum

Sa hawei pat u dieng nga iohi ki sohbah
Ba ki kieng kum soh ksiar ha u Nai Nohprah,
Kine baroh ki pynpaw ia jingkhraw
Ba ka mariang ka dap da matti u Njongthaw

Ha kyndong jong I kper nga iohi sohbaingon
Kum pylleng sawhoiñ rynjup ki kieng itynnad
Ki khun ki risa ryngkat bad ki lok ki muja,
Ha sohpadoi ki shong ki kyndeh sngewtynnad

Hawei pat ka dong tyrso u jyrngam
U salat bad sla piat ki ïa mih ryngkat,
U kajor uba plung da sbok thang b'la ai
La sumar bha da um ba y n ioh tyngkai.

Ki lok kiba wan kai sngewbha ki ioh mad
Ïa ki symboh na I Kper ba nga iei eh ban prat,
La ha lyiur ne ha tlang, ha pyrem ne synrai
Katto katne phin ïoh ki soh mariang b'la ai.

